

Praćenje suđenja za ratne zločine - Jamstvo procesa suočavanja s prošlošću i održivosti pravosudnih reformi u Hrvatskoj

Osijek, Zagreb, 7. lipnja 2013.

Dvotjedni izvještaj o suđenjima za ratne zločine

Između DORH-a i Tužiteljstva BiH potpisan protokol o suradnji u predmetima ratnih zločina

Glavni državni odvjetnik Hrvatske Mladen Bajić i glavni tužitelj Tužiteljstva Bosne i Hercegovine Goran Salihović potpisali su 3. lipnja 2013. protokol o suradnji u procesuiranju počinitelja ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i zločina genocida.

Počinitelji ratnih zločina zlorabili su dvojna državljanstva jer ustavi Hrvatske i BiH priječe izručenja vlastitih državljana. Bijegom iz države u kojoj su počinili zločine doveli su pravosudna tijela u „pat poziciju“ i tako su izbjegavali procesuiranje. Zbog toga su tužiteljstva usuglasila da jedna drugima daju informacije, podatke i dokaze, što u konačnici omogućuje procesuiranje počinitelja ratnih zločina u državi u kojoj se nalaze. To u praksi znači kako i dalje neće biti izručenja u slučajevima ratnih zločina, no neće niti biti moguće izbjeći suđenja.

Glavni tužitelj Bosne i Hercegovine kazao je kako bi se na osnovi ovog sporazuma moglo otvoriti pedesetak predmeta. Zbog priljeva novih predmeta u DORH-u se spremaju ojačati odsjeke za ratne zločine u četiri županijska državna odvjetništva nadležna za ratne zločine.

Potpisivanje protokola o suradnji DORH-a i Tužiteljstva BiH upriličeno je u sjedištu delegacije Europske unije u Sarajevu.

Vjerujemo da će suradnja na temelju ovoga protokola smanjiti nekažnjivost počinitelja ratnih zločina.

Raspravno vijeće MKSJ: Vojni i politički čelnici Herceg-Bosne i HVO-a sudjelovali su u udruženom zločinačkom pothvatu na čelu s Franjom Tuđmanom

Raspravno vijeće MKSJ nepravomoćno je proglasilo krivima šestoricu čelnika Herceg-Bosne. Jadranko Prlić osuđen je na 25, Bruno Stojić na 20, Slobodan Praljak na 20, Milivoj Petković na 20, Valentin Ćorić na 16, a Berislav Pušić na 10 godina zatvora.

Raspravno vijeće je utvrdilo da su sva šestorica sudjelovala u udruženom zločinačkom pothvatu koji je imao za cilj stvaranje etničko čistog hrvatskog entiteta, koji bi se pripojio Hrvatskoj ili bio država blisko povezana s Hrvatskom. Zločini, koji su uključivali zatvaranja u logore, silovanja, ubijanja, pljačku, protupravne deložacije, uništavanje kulturne baštine, počinjeni su nad Muslimanima i drugim nehrvatima na području Herceg-Bosne. Na čelu udruženog zločinačkog pothvata bio je prvi predsjednik Republike Hrvatske Franjo Tuđman.

U Hrvatskoj je presuda naišla na osudu uglavnom desno orijentiranih političara i javnosti. Mnogo umjereniji bio je predsjednik Josipović, koji je odnose Hrvatske i BiH u vrijeme rata ocijenio „ambivalentnima“, istaknuvši da je bilo grešaka hrvatske politike prema BiH. Rekao je da je razmišljanja usmjerio prema žrtvama i njihovim obiteljima, a današnju suradnju Hrvatske i BiH, država koje imaju zajedničku europsku budućnost, ocijenio je vrlo dobrima.

Iako se o zločinima nad muslimanskim i drugim nehrvatskim stanovništvom znalo već u vrijeme njihova počinjenja, pred njima su zatvarane oči. Mišljenja smo i da aktualna Vlada RH prema njima mora zauzeti jasan stav, kao što je ranije učinio bivši predsjednik Stjepan Mesić, jasno se distancirajući prema politici koja se vodila prema BiH.

U Haagu nepravomoćno oslobođeni čelnici Službe državne bezbednosti Srbije

Dana 30. svibnja 2013. raspravno vijeće MKSJ nepravomoćno je oslobodilo Jovicu Stanišića, bivšeg načelnika Službe državne bezbednosti Srbije, i Franka Simatovića, bivšeg komandanta Jedinice za specijalne operacije Službe državne bezbednosti, optužbe za zločine počinjene nad nesrbima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini od 1991. do 1995. godine.

Prema zaključcima većine članova sudskog vijeća, uloga Stanišića i Simatovića svodila se isključivo na organiziranje sudjelovanja jedinica Državne bezbednosti za posebne namjene Srbije (Crvene beretke), Škorpiona, Srpske dobrovoljačke garde i Policije SAO Krajine u ratnim operacijama na području BiH i Hrvatske, pružanje logističke i financijske podrške te podrške uspješnom zauzimanju Vukovara i uspostavljanju i održavanju kontrole nad okupiranim područjima.

Zločini koje su, izvan razumne sumnje, počinili pripadnici svih gore navedenih srpskih jedinica, nisu pripisani optuženim čelnicima Državne bezbednosti Srbije.

U suprotnom mišljenju, priloženom uz presudu, sutkinja Michele Picard navela je kako smatra da „čvrsta podrška“ i „bliske veze“ koje su optuženi održavali sa policijskim i paravojnim jedinicama koje su činile zločine pokazuje njihovu „ključnu ulogu“ u procesu etničkog čišćenja područja koje su Srbi smatrali svojim. Između ostalog, navela je da je Državna bezbednost Srbije na čelu sa optuženima osnovala „Crvene beretke“, koje su predstavljale „osnovu etničkog čišćenja“, da su optuženi osnovali kampove za obuku paravojnih jedinica koje su činile zločine, da su optuženici imali kontrolu nad osobama koje su „direktno odgovorne za etničko čišćenje“, poput Hadžića, Martića i Arkana, kao i da su aktivno surađivali sa Karadžićem i Mladićem tako što su obučavali njihove ljude za napade u kojima su nesrbi protjerivani. Konačno, sve su radili sa sviješću da se zločini čine i da će biti počinjeni. Ako se pored svega ne zaključi da su Stanišić i Simatović pomagali i podržavali zločine u Hrvatskoj i BiH, međunarodno pravo, smatra sutkinja Picard, ulazi u „mračno područje“ u kojem „zakon zastrašuje samo male ljude i u obzir uzima samo sitna nedjela“.¹

Nakon ove presude dolazimo do poraznog zaključka kako nitko od pripadnika državnog i vojnog vrha Srbije, uz izuzetak nižih zapovjednika JNA (Miodraga Jokića i Pavla Strugara, osuđenih zbog zločina počinjenih na području Dubrovnika, te Mile Mrkšića i Veselina Šljivančanina, osuđenih zbog zločina na području Vukovara) nije osuđen za zločine počinjene na području Hrvatske. Očekuje se još samo prvostupanjaska odluka u predmetu optuženog Vojislava Šešelja.

Prvostupanjaska oslobađajuća presuda Stanišiću i Simatoviću izazvala je šok i nevjericu u Hrvatskoj i BiH, ali i kod dijela srbijanske javnosti. Tako je Žarko Korać, potpredsjednik Narodne skupštine Srbije i lider oporbene Socijaldemokratske unije, ustvrdio da su Jovica Stanišić i Franko Simatović bili “srce tame Miloševićevog režima” te da su njih dvojica „organizirali sve što se događalo u Hrvatskoj i BiH“.

¹ Više o izdvojenom mišljenju sutkinje Michele Picard pročitajte na http://www.sense-agency.com/tribunal_%28mksj%29/presuda-stanisicu-i-simatovicu-u-quotmracnom-podrucjuquot-medjunarodnog-prava.25.html?cat_id=1&news_id=15004

Trojica pripadnika „Puma“ nepravomoćno oslobođeni optužbe za ubojstvo civila tijekom akcije „Južni potez“

Bivši pripadnici 7. gardijske brigade HV-a Tihomir Šavorić, Ivica Krklec i Alen Toplek 23. svibnja 2013. nepravomoćno su na Županijskom sudu u Zagrebu oslobođeni optužbe da su u listopadu 1995., tijekom akcije „Južni potez“, na području mjesta Dabrac i Bočac (između Mrkonjić Grada i Banja Luke, BiH) usmrtili četvero nepoznatih civila.

U obrazloženju presude predsjednik raspravnog vijeća Tomislav Juriša rekao je da nitko od deset ispitanih svjedoka, sudionika akcije, nije teretio optuženike. Optuženi Krklec, koji je u policiji priznao krivnju i teretio Šavorića i Topleka, na sudu je promijenio iskaz.

Inače, Tihomir Šavorić je u listopadu 2011. osuđen na šest godina zatvora zbog strijeljanja zarobljenih pripadnika Vojske Republike Srpske tijekom akcije „Maestral 2“, u rujnu 1995. godine u Mliništu u BiH.

Tužiteljstvo je najavilo žalbu na oslobađajuću presudu.

U Srbiji uhićen jedan od počinitelja zločina u Hrvatskoj Kostajnici

Prema pisanju brojnih internetskih portala, u Smederevu je 15. svibnja 2013. uhićen Nikola Maljković, jedan od pripadnika srpskih paravojnih postrojbi koji su 8. rujna 1991. godine opkolili kuću obitelji Biščan u Hrvatskoj Kostajnici, pucali na kuću i pritom ubili Gojka Badrića, osobu srpske nacionalnosti, susjeda obitelji Biščan koji se nalazio kod njih u posjeti, a nakon što su iz kuće izašli i predali se Mladen i Anđelka Biščan, njihov maloljetni sin Danijel i Anđelkina majka Jagoda Brkljačić, pred očima Danijela usmrtili su njegovu majku, oca i baku. Danijela su maltretirali, a potom su ga predali jednoj hrvatskoj obitelji.

Okružni sud u Sisku je zbog navedenog zločina presudom broj K-31/93-19 od 13. listopada 1993. godine optužene Jovana Maljkovića, Nikolu Maljkovića, Dragana Japranina, Nikolu Begovića i Branka Matijaševića u odsutnosti osudio na kazne zatvora u trajanju od 20 godina.

